

УДК 378.123:005

НОСКО Микола

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, Національний університет «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, ректор

вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013

E-mail: rektor@chnpu.edu.ua

ДОЛІНСЬКА Людмила

завідувачка навчально-методичною лабораторією Одеського коледжу комп'ютерних технологій Одеського державного екологічного університету

вул. Ак. Корольова, 5/2, м. Одеса, 65101

E-mail: lslvvas@ukr.net

**РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ
ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ В СИСТЕМІ ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА КОЛЕДЖУ**

Анотація. У статті проведено аналіз проблеми за темою дослідження. Виокремлено педагогічні умови, сформульовані показники, визначені рівні розвитку професійної компетентності фахівців технічного профілю в системі освітнього середовища коледжу. Теоретично обґрунтовано та експериментально доведено, що запропоновані педагогічні умови є дієвими і забезпечують безперервність професійно-педагогічного вдосконалення викладачів означеної групи.

Ключові слова: педагогічні умови, коледж, розвиток, професійна компетентність, технічний профіль.

Постановка проблеми. Аналіз досліджень. Проблема розвитку професійної компетентності молодого покоління випускників закладів вищої освіти (ЗВО) технічного профілю (ТП) - в системі освітнього середовища коледжу до сьогодні не була предметом широкої наукової рефлексії, хоча деякі її аспекти значно актуалізувались останнім часом. Так, досліджувалися: зміст, форми і методи організації професійної підготовки інженерних кадрів у ЗВО (*О.Антонов, Т.Білоусова, І.Мархель та ін.*); шляхи і способи їхньої предметної й соціально-психологічної адаптації до змінених умов професійної діяльності та сучасного ринку праці (*С.Казьмірчук, В.Коноплев, І.Ліпатов, О.Савченко, В.Штифурак, Т.Щербан та ін.*); особливості формування інженерного стилю мислення (*І.Битинас, Д.Чернишова, М.Шубас та ін.*), а також професійної культури і

педагогічної компетентності фахівців інженерного профілю (*Р.Гуревич, В.Воронцова, І.Колесникова, Г.Ларіонова, Н.Крилова та ін.*).

Незважаючи на вагомий доробок вітчизняних і зарубіжних науковців, до сьогодні, були і залишаються наявними протиріччя між: *високими вимогами* сучасного глобалізованого ринку праці щодо професійної компетентності випускника ЗВО ТП до процесу викладацької діяльності і *невідповідністю* їх особистого ставлення до виконання педагогічної роботи; *новими кваліфікаційними вимогами* сучасних ЗВО ТП, які орієнтовані на збільшення національного інженерно-виробничого потенціалу, і *неспроможністю* випускника ЗВО ТП вчасно адаптуватися (на посаді викладача) до них, реалізувати свій професійно-особистісний потенціал; *необхідністю* докорінної перебудови змісту, форм, методів навчально-методичної, організаційно-виховної, психолого-педагогічної підготовки вітчизняного викладача (з інженерною освітою) на засадах світових стандартів і *неспроможністю* її впровадження в практику НВП у ЗВО ТП взагалі, і коледжу, зокрема.

Таким чином, проведення дослідження проблеми розвитку професійної компетентності випускника ЗВО ТП до процесу викладацької діяльності в системі освітнього середовища коледжу є надзвичайно важливим і актуальним.

Мета роботи полягала у розробці педагогічних умов розвитку професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу.

Відповідно до поставленої мети, в роботі вирішувалися такі **задачі**:

1. Впорядкувати та проаналізувати літературу за темою дослідження.
2. Запропонувати педагогічні умови розвитку професійної компетентності фахівців ТП до викладацької діяльності в системі освітнього середовища коледжу.

Предметом дослідження стали педагогічні умови розвитку професійної компетентності фахівців ТП до викладацької діяльності в системі освітнього середовища коледжу розвитку професійної компетентності фахівців ТП до викладацької діяльності в системі освітнього середовища коледжу.

Об'єкт дослідження ми пов'язали із процесом трансформації фахової підготовки випускників ЗВО НВП до їх конкретної науково-методичної, психолого-педагогічної готовності щодо забезпечення освітнього процесу коледжу.

Виклад основного матеріалу. Освітнє середовище ЗВО ТП має свої особливості, що обумовлені специфікою професійно-технічної підготовки спеціаліста, яка вимагає від них глибоких знань, вмінь та навичок у різних сферах інженерно-виробничої діяльності: від складних приладів та

пристроїв машинобудівної, радіоелектронної, електронної та інших галузей до ІТ-технологій і програмного забезпечення будь-якого процесу (адміністративного, економічного, банківського та ін.). І якщо фаховій, інженерній, технічній підготовці у ЗВО ТП приділяється надзвичайно велика увага, то для тих випускників, які обирають педагогічну роботу у майбутньому, навчально-методична та організаційно-виховна підготовка має надзвичайно великі прогалини, що даються взнаки вже у перші роки їх педагогічної роботи.

Зазначене вище обумовило необхідність розробки педагогічних умов розвитку професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу. *Базовим матеріалом* нашого дослідження стали: положення про те, що у молодих викладачів сформована позитивна мотивація до педагогічної роботи, поглиблення загальних та професійних знань (Л. Г. Подоляк, В. О. Сухомлинський та ін.); положення про навчально-методичне забезпечення як один з ресурсних аспектів підвищення якості підготовки майбутніх фахівців (Ю. К. Бабанський, Г. С. Костюк, І. Я. Лернер та ін.) [1]; досвід педагогічної роботи викладачів в умовах коледжу на протязі 1-2 років [2].

Для визначення педагогічних умов розвитку професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу насамперед було взято до уваги значення поняття, власне, «умови». Ефективність педагогічного процесу залежить від умов, у яких він відбувається, а педагогічними умовами слід вважати необхідні й достатні обставини, від яких залежить ефективність навчально-виховного процесу [3]. Інші визначення категорії «умови» є наступними. Це - динамічний регулятор інформаційних, особистісних, психологічних і педагогічних факторів навчання [4], або – це сукупність соціально-педагогічних і дидактичних фактів, які впливають на навчальний процес, дають змогу управляти ним, організувати його раціонально, відповідно до предметного змісту із застосуванням ефективних форм, методів та прийомів [5].

З точки зору психолого-педагогічних досліджень, педагогічні умови ми розуміємо як обставини, від яких залежить та відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців.

У нашому дослідженні виходили з того, що поняття «умова» трактують як обставину, від наявності якої залежить досягнення бажаного результату, або як середовище, в якому щось відбувається [4]. З точки зору філософії, це поняття відображає відношення певного предмета (явища, процесу) до оточуючих його явищ і процесів. Відтак, педагогічні умови розуміємо як якісну характеристику об'єктивних чинників освітнього середовища, що відображають основні вимоги до його організації; це

сукупність об'єктивних можливостей, обставин педагогічного процесу, що цілеспрямовано створюються і реалізуються в освітньому середовищі та гарантовано забезпечують досягнення визначеної мети. З аналізу досліджень, у яких подано обґрунтування педагогічних умов, правомірно дійти висновку, що вони об'єднуються за трьома основними групами. Це педагогічні умови: 1) інформаційного спрямування, що базуються на вдосконаленні змісту освіти або когнітивної (інтелектуальної) складової педагогічного процесу; 2) технологічного спрямування, що передбачають удосконалення форм, методів, засобів організації освітньої або навчальної діяльності; 3) особистісного спрямування, що передбачає активізацію, персоніфікацію, індивідуалізацію поведінки і діяльності суб'єктів освітнього процесу.

З метою вирішення задач, представлених вище, була організована дослідницька робота (протягом 2014–2017 рр.), на експериментальній платформі, яку утворили шість ЗВО I–II рівня акредитації: Одеський коледж комп'ютерних технологій (ОККТ) Одеського державного екологічного університету (ОДЕКУ); Одеський автомобільно-дорожній коледж (ОАДК) Одеського національного політехнічного університету (ОНПУ); Одеський коледж транспортних технологій (ОКТТ); Черкаський політехнічний технікум (ЧПТ), Харківський гідрометеорологічний технікум (ХГМТ) ОДЕКУ, Київський механіко-технологічний коледж (КМТК). Загальна кількість задіяних в експерименті молодих (недосвідчених) викладачів склала 108 осіб, які утворили експериментальну (55 осіб) та контрольну (53 особи) групи (далі – ЕГ та КГ). Група досвідчених педагогів (група – ДП) склала 53 особи. Також в опитуванні та анкетуванні взяли участь 384 студенти III–IV курсів коледжів та технікуму (віком 16–19 років).

Були виокремлені педагогічні умови, визначені показники та рівні готовності випускників ЗВО ТП до навчально-виховного процесу (НВП) в системі освітнього середовища коледжу технічного напрямку освіти.

Перша педагогічна умова – науково-методичний супровід. Підґрунтям до цієї умови стала необхідність створення покращених можливостей для опанування секретами викладацької роботи. Організована робота «Школи молодого викладача», де ДП, ділилися своїм науково-методичним, навчальним досвідом та виховними здобутками. Протягом кожного першого семестру, починаючи з 2014 р., проводилися вебінари, теоретичні семінари, круглі столи, майстер-класи, тренінги та інші заходи. Найбільшу зацікавленість викликали результати проведення бінарних занять, де були задіяні представники ЕГ і групи ДП одночасно. Така організація освітнього процесу отримала назву навчального заняття за участю динамічної педагогічної пари (ДПП). Наприклад, у подвійному

комп'ютерному класі заняття з інформаційних технологій з однією підгрупою проводив молодий викладач (ЕГ), а поруч, з іншою підгрупою, – проводив педагог, який володіє багаторічним навчально-методичним досвідом (ДП). Насичення спеціальною, фаховою, новою інформацією перетиналося з ефективними методичними прийомами, методами, підходами. У цій ДПП відбувалося як навчання, так й інформаційне доповнення одночасно. Було з'ясовано, що одним із важливих показників освітнього процесу є *взаємодоповнюваність* викладачів. Диференціація колективу молодих викладачів на основі створення ДПП дозволяє краще визначитися з вибором технік, методів, форм, прийомів і технологій навчання, а також гнучко змінювати стратегію освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей молодого (недосвідченого) викладача, рівня його розвитку, здібностей та можливостей.

Другою педагогічною умовою є організаційно-інформаційна, яка орієнтована на реалізацію творчої свободи молодого викладача, у сенсі відповідальності за кінцевий результат. Тобто, суб'єкти освітнього процесу (викладач-викладач, викладач-студент) приречені на саморозвиток, внутрішня сила якого є джерелом й імпульсом розвитку кожного з них.

Третя педагогічна умова – супровід з організаційно-виховної роботи – передбачала роботу молодого викладача, як асистента куратора студентської групи та асистента психолога. Ця діяльність молодого (недосвідченого) викладача знаходилася повністю під контролем не лише ДП, але й адміністрації, тобто тих осіб, які несуть відповідальність за виховну роботу зі студентами. Особливістю сучасного етапу розвитку вищої освіти є те, що широкий вплив на людей, і молоду людину, зокрема, набули соціальні мережі, інформація з яких, часто, є неконтрольованою. Тому актуальним завданням класного керівника, куратора, практичного психолога, заступника директора з виховної роботи, директора коледжу є контроль за формуванням психології кожного студента – молодої людини, особливо, віком 14–17 років – у період переходу від тінейджерства до юності та молодості.

Зауважимо, що педагогічне становлення молодого (учорашнього випускника магістратури ЗВО ТП) викладача на початковому етапі характеризується величезним обсягом роботи, яку він має виконати особисто. Це й освоєння форм і методів навчання, і подолання перешкод, які пов'язані з віковою близькістю до суб'єкта навчання (студента), і надмірною різницею у віці з досвідченими педагогами. Рівень зацікавленості до процесу навчання, його організації у останніх двох вікових груп викладачів (молодих і досвідчених) є різним. Різними виявляються і педагогічні цінності. У більшості своїй непомірні амбіції молодої людини, що продиктовані модою соціальних мереж на

популярність, існуючий ще недостатньо великий обсяг знань, формує в них «хибних кумирів», сприяє знеціненню цінностей, власне, педагогічної праці, багатолітнього досвіду, накопиченого не одним поколінням видатних науковців-педагогів. Багатьом молодим викладачам (особливо тим, хто не пройшов курс з історії педагогіки) немає діла до педагогічної антропології. Молодий викладач, який не має вищої педагогічної освіти, скоріше приймає позицію студента, аніж точку зору і досвід мудрого педагога, до якого ставиться, іноді, не як до партнера або колеги.

Для виявлення сформованості компонентів професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу використано анкетування, опитування, методи математичної статистики та теорії ймовірності.

Компоненти, що дозволили оцінити рівні професійної компетентності фахівців ТП ми вибрали відповідно до специфіки і структури системи освітнього середовища коледжу. А саме: професійної компетентності (володіння психолого-педагогічними знаннями, дидактична підготовленість тощо) – когнітивний компонент; ставлення до обраної педагогічної роботи – мотиваційно-цінісний компонент; науково-методичний стиль мислення – діяльнісний компонент.

Відповідно до наявності компонент професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу були виокремлені рівні сформованості педагогічної майстерності, якій відповідає максимально можливий показник - 100 балів.

Визначення компонент і показників професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу дозволяє належним чином перевірити й оцінити досягнення поставленої мети наукового дослідження, встановити рівень педагогічної майстерності від еталона, а також спрогнозувати можливі результати на основі інформації про поточний стан готовності викладача ТП.

На основі модельного підходу у науково-педагогічних та психологічних дослідженнях, була запропонована модель розвитку цієї професійно важливої властивості («компетентності») молодих викладачів-технарів у процесі їх безпосередньої педагогічної діяльності в системі освітнього середовища коледжу. Зазначена модель охоплювала сукупність різнорівневих компонентів, ієрархічно пов'язаних між собою загальним змістом педагогічної діяльності з урахуванням усіх складових розвитку компетентності в системі освітнього середовища коледжу [5].

Окрім цього, для визначення показників сформованості готовності фахівців ТП до НВП в системі освітнього середовища коледжу скористалися думкою досвідчених науковців, викладачів, які входили до складу групи ДП. Шляхом анкетування групи ДП були визначені

показники критеріїв, а також особистісні якості, знання, уміння та здібності, що необхідні для формування висококласного викладача ТП. Для цього проводили співбесіду з кожним викладачем групи ДП. Після узгодження компонент та їх показників ДП брали участь у створенні професійної психолого-педагогічної картки молодого (недосвідченого) викладача з метою оцінки його готовності до НВП у коледжі. Результатом цієї роботи став розподіл молодих викладачів ТП за рівнями готовності.

Враховуючи специфіку НВП в системі освітнього середовища коледжу, нами були визначені не лише компоненти та відповідні до них показники, але й *рівні* сформованості готовності до педагогічної діяльності. А саме: *недостатній*: репродуктивний; *низький*: адаптивний; *середній*: локально-методологічний; *високий*: системно-моделюючий; *найвищий*: системно-моделюючий діяльність і поведінку. Зауважимо, що рівень розвитку професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу у нашому дослідженні характеризується першими трьома показниками. Високий і найвищий рівень продемонстрували лише ДП.

Практичним результатом на констатувальному етапі педагогічного експерименту стало створення і введення в дію кваліфікаційних характеристик молодих педагогів, які мають спеціальну фахову непедагогічну освіту на рівні магістратури (інженери: техніки, радіотехніки, технологи, електромеханіки, програмісти, системотехніки, економісти та ін.), але не мають досвіду педагогічної роботи. До її складу увійшли також фахівці, які мали величезний стаж роботи у промисловості (у минулому – керівники підприємств, головні енергетики, технологи, головні інженери та ін.) і до цього моменту ніколи не були задіяні у педагогічній роботі. На цьому етапі дослідження ми провели диференціювання усіх молодих (недосвідчених) викладачів ТП на дві групи: КГ та ЕГ. Такий розподіл здійснювався на основі виявлених особливостей розвитку кожного учасника експерименту. До КГ увійшли ті викладачі, які виявили на констатувальному етапі найкращі показники за означеними вище критеріям формування готовності до НВП. Для досягнення максимально коректної обробки експериментальних даних, використовуючи критерій Колмогорова-Смірнова [6], з'ясовано, що КГ і ЕГ були однорідними щодо володіння усіма показниками готовності до НВП в системі освітнього середовища коледжу.

Результати констатувального етапу дослідження засвідчили, що локально-методологічний (середній) рівень готовності до НВП в системі освітнього середовища коледжу був характерним лише для 23,5 % молодих (недосвідчених) викладачів усієї вибірки. Переважна більшість з учасників

експерименту мала адаптивний – (35,3 %) та репродуктивний (41,2 %) рівні готовності.

Проведення формувального етапу педагогічного експерименту передбачало активізацію НВП за участю молодих викладачів шляхом впровадження у навчальну роботу ДПП, формулювання та виконання досліджень у рамках науково-дослідної та науково-методичної роботи під керівництвом ДП, наставницька опіка у безпосередній роботі зі студентськими групами під керівництвом викладачів-кураторів з багаторічним стажем педагогічної роботи. Впроваджувалася системна консультаційна допомога із залученням керівників навчально-методичних кабінетів і лабораторій, методистів. Були розроблені та впроваджені для цієї роботи методичні рекомендації з основ педагогіки, психології та дидактики для викладачів ТП.

Після впровадження моделі [5] та педагогічних умов розвитку професійної компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу, зазначених вище, кількість молодих викладачів в ЕГ з локально-методологічним (середнім) рівнем збільшилася на 23,6 % за рахунок тих викладачів, які до цього мали адаптивний рівень. Водночас відмічена тенденція зниження репродуктивного рівня на величину 8,7 %. На жаль, жоден із молодих викладачів не вийшов на рівень, який є системно-моделюючим (високий). Це свідчить про необхідність довшої тривалості процесу формування їх готовності до НВП. Слід відзначити, що найбільших змін зазнали показники когнітивної компоненти розвитку професійної компетентності у вибірці ЕГ респондентів. Показники зросли на 22,33 % та 27,8 % ($p \leq 0,001$) відповідно.

Визначені нами відмінності відповідали статистично значущому рівню [6] і засвідчили ефективність проведеного нами формувального етапу експерименту.

На прикінцевому етапі, було з'ясовано, що відбулися значні позитивні зміни з викладачами ЕГ у напрямку їх готовності до НВП в системі освітнього середовища коледжу. в системі освітнього середовища коледжу. Респонденти ЕГ демонстрували виражену потребу у пошуковій активності при генеруванні педагогічних ідей, що виявлялася в цілеспрямованій участі у науково-дослідницьких проектах, розробці методичних рекомендацій. Це доводили науково-методичні семінари, де розглядалися питання насичення освітнього процесу інформацією, орієнтованою на педагогічне вдосконалення молодих викладачів, їх участь в розробках структури та змісту лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять з орієнтацією на взаємозбагачення, на взаємне інформаційно-пізнавальне доповнення у форматі роботи ДПП.

Таблиця 1 кількісно ілюструє вплив запропонованих нами педагогічних умов на розподіл фахівців ТП в ЕГ і КГ на констатувальному і формуальному етапах дослідження.

Таблиця 1

Порівняльний розподіл фахівців ТП КГ та ЕГ за рівнями професійної компетентності на констатувальному і формуальному етапах

Розподіл викладачів за рівнями	Рівні професійної компетентності	Кількість респондентів	Етапи педагогічного експерименту		
			$n_1=55, n_2=53$		
			Наприкінці Констатувального етапу	Наприкінці формуального етапу	Приріст
ЕГ $n_1 = 55$	Локально-методологічний (41-60)	абс.	13	21	+8
		%	23,6	38,2	+ 14,6
	Адаптивний (21-40)	абс.	19	25	+6
		%	34,6	45,4	+10,8
	Репродуктивний (0-20)	абс.	23	9	- 14
		%	41,8	16,4	-25,4
КГ $n_2 = 53$	Локально-методологічний (41-60)	абс.	20	21	+1
		%	37,7	39,6	+1,9
	Адаптивний (21-40)	абс.	17	19	+2
		%	32,1	35,8	+ 3,7
	Репродуктивний (0-20)	абс.	16	13	-3
		%	30,2	24,6	-5,6

Висновки. Результати дослідження дозволяють зробити висновки у наступний спосіб. 1. Проаналізовано література за темою дослідження. 2. Виокремлено педагогічні умови, сформульовано показники, визначені рівні розвитку фахової компетентності фахівців ТП в системі освітнього середовища коледжу.

Крім цього, визначені стійкі, повторювані, об'єктивно існуючі зв'язки, які сприяли ефективному зростанню готовності молодих (недосвідчених) викладачів – випускників ЗВО ТП до НВП у коледжі. Експериментальна перевірка довела, що запропоновані нами педагогічні умови та модель є дієвими, інноваційними й забезпечують безперервність

та ефективність професійно-педагогічного вдосконалення викладачів означеної групи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация процесса обучения (общедидактический аспект) / Ю. К. Бабанский. – Москва: Педагогика, 1977. – 252 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. Становлення категоріальних форм міждисциплінарного знання / В. В. Ковальчук. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2012. – 148 с.
3. Выготский Л. С. Педагогическая психология. / Л.С. Выготский. – Москва: Педагогика, 1999. – 536 с.
4. Ягупов В. В. Педагогіка / В.В. Ягупов. - Київ: Либідь, 2002. - 560 с
5. Nosko M.O., Dolins'ka L.V. Результати використання моделі формування педагогічної компетентності випускників технічного профілю в освітньому середовищі коледжу (польською). Miedzynarodowy project kulturalno-edukacyjny. Opole: Publ. «Wyzsej Szkoły Zarzadzania i Administracji» (Poland). August, 19-26, 2017. P.22
6. Ковальчук В.В. Вступ в теорію інформаційно-вимірювальних систем. Використання статистичних методів / В. В. Ковальчук, Л.В. Долінська, А.М. Клименко. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2011. – 102 с.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2018.

НОСКО Николай

доктор педагогических наук, профессор, действительный член АПН Украины, заслуженный деятель науки и техники Украины, национальный университет «Черниговский коллегиум» им. Т. Г. Шевченко, ректор,
ул. Гетьмана Полуботка, 53, г. Чернигов, 14013

E-mail: rektor@chnpu.edu.ua

ДОЛИНСКАЯ Людмила

заведующая учебно-методической лабораторией Одесского колледжа компьютерных технологий Одесского государственного экологического университета

ул. Королева 5/2, г. Одесса, Украина, 65101

E-mail: slvvvas@ukr.net

РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СПЕЦИАЛИСТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ КОЛЛЕДЖА

Резюме. В статье определены педагогические условия развития профессиональной компетентности специалистов технического профиля

(ТП) в системі освітньої середовища коледжу (ОСК). Відзначено, що актуальною задачею була і залишається проблема професійно-педагогічної адаптації молодих спеціалістів ТП в систему освіти. К цій групі належать також і спеціалісти, які вже мають великий стаж практичної роботи на виробництві, але, в силу певних обставин, зайнялися педагогічною діяльністю. Тут гарною педагогічною платформою може виступити система ОСК. В цьому контексті процеси розвитку викладацької компетентності спеціаліста ТП набувають статус фундаментальної складової не тільки особистого успіху, але і соціальної відповідальності. В цій зв'язі, в роботі були поставлені і вирішені наступні задачі: а) провести аналіз ступеня готовності молодих спеціалістів ТП (випускників інженерних спеціальностей) до участі в навчально-педагогічній роботі в системі ОСК; б) визначити знання, вміння і навички, які необхідно розвинути для успішного участя в навчально-виховному процесі в системі ОСК; в) сформулювати педагогічні умови, які сприяють розвитку професійної компетентності викладачів ТП в системі ОСК. Для вирішення поставлених завдань, проведені дослідження, пов'язані з процесом трансформації педагогічних підходів до конкретної методичної концепції в навчальному процесі ОСК ТП. Експериментальною площадкою процесів самореалізації викладача в навчально-виховному процесі виступили технічні коледжі м. Одеси, Черкаси, Харків, Київ. Загальна кількість учасників педагогічного експерименту становила 161 особу. З урахуванням запропонованих педагогічних умов, розроблена і введена модель розвитку професійної компетентності спеціалістів ТП в системі ОСК. Результати педагогічного експерименту підтвердили ефективність розробленої нами моделі. Запропоновані педагогічні умови є дійсними і забезпечують неперервність професійно-педагогічної підготовки викладачів, виділеної нами групи, безпосередньо в освітньому середовищі коледжу. Одним з найважливіших аспектів самосовершенствования є участь молодого спеціаліста ТП в виконанні науково-дослідницької роботи в системі ОСК. Зроблено висновки про те, що багато визначає не тільки когнітивна складова, але і особистісний потенціал педагога, його організаторські здібності.

Ключові слова: педагогічні умови, коледж, розвиток, професійна компетентність, технічне управління.

NOSKO Nikolai

Doctor of Education, Professor, Member of NAPS of Ukraine, education of Ukraine, Honored Scientist of Ukraine, Rector National University "Chernihiv Collegium" Shevchenko.

st. Polubotko Getman, 53, Chernigov, 14013

E-mail: rektor@chnpu.edu.ua

DOLINSKAYA Lyudmila

is the manager of educational and methodical laboratory of the Odessa College of Computer Technologies (OCCE) of the Odessa State Environmental University (OSEU))

Koroleva St. 5/2, Odessa, Ukraine, 65101,

E-mail: slvvvas@ukr.net

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF SPECIALISTS OF THE TECHNICAL PROFILE OF SYSTEM OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF COLLEGE

Abstract. In article pedagogical conditions of development of professional competence of specialists of the technical profile (TP) of system of the educational environment of college (EEC) are defined. It is noted that the problem of professional and pedagogical adaptation of young specialists of TP in an education system was and remains an urgent task. Treat this group as well specialists who already have a long standing of practical work on production, but, owing to certain circumstances, were engaged in pedagogical activity. Here the OSK system can act as a good pedagogical platform. In this context developments of teaching competence of the specialist of TP acquire the status of a fundamental component not only personal success, but also social responsibility. In this regard, in work the following tasks have been set and solved: a) carry out the analysis of degree of readiness of young specialists of TP (graduates of engineering specialties) for participation in educational and pedagogical work in the EEC system; b) define knowledge, skills which need to be developed for successful participation in teaching and educational process in the EEC system; c) formulate pedagogical conditions which promote development of professional competence of teachers of TP of the EEC system. For the solution of objectives, the researches connected with process of transformation of pedagogical approaches to the specific methodical concept in educational process of EEC TP are conducted. As an experimental site of processes of self-realization of the teacher in teaching and educational process technical colleges of Odessa, Cherkass, Kharkiv, Kiev have acted. The total quantity of participants of a pedagogical experiment has made 161 persons. Taking into account the offered pedagogical terms, the model of development of professional competence of specialists of TP of the EEC system is developed and implemented. Results of a pedagogical experiment have confirmed

efficiency of the model developed by us. The offered pedagogical terms are efficient and provide a continuity of the professional pedagogical training of teachers allocated with us groups, directly in the educational environment of college. One of the most important aspects of self-improvement is participation of the young specialist of TP in performance of research work in the EEC system. Conclusions are drawn that a lot of things are defined not only by a cognitive component, but also personal potential of the teacher, its organizing abilities.

Keywords: pedagogical conditions, college, development, professional competence, Technical direction

REFERENCES

1. Babanskii Iu. K. Optimizatsiia protsessa obuchenii (obshchedidakticheskii aspekt) / Iu. K. Babanskii. – Moskva: Pedagogika, 1977. – 252 s. [in Russian].
2. Koval`chuk V. V. Osnovy` naukovy`x doslidzhen`. Stanovlennya kategorial`ny`x form mizhdy`scy`plinarnogo znannya /V. V.Koval`chuk. – Odesa : vy`davecz` Bukayev Vady`m Viktorovy`ch, 2012. – 148 s. [in Ukrainian].
3. Vygotskii L. S. Pedagogicheskaia psikhologiiia. / L.S. Vygotskii. – Moskva: Pedagogika, 1999. – 536 s. [in Russian].
4. Yagupov V. V. Pedagogika / V.V. Yagupov. - Ky`yiv: Ly`bid`, 2002. - 560 s. [in Ukrainian].
5. Nosko M.O., Dolins'ka L.V. Rezul`taty` vy`kory`stannya modeli formuvannya pedagogichnoyi kompetentnosti vy`puskny`kiv texnichnogo profilyu v osvith`omu seredovy`shhi koledzhu (pol`skoyu). Miedzynarodowy project kulturalno-edukacyjni. Opole: Publ. «Wyzsej Szkoły Zarzadzania i Administracji» (Poland). August, 19-26, 2017. R. 22 [in Ukrainian].
6. Koval`chuk V.V. Vstup v teoriyu informacijno-vy`miryval`ny`x sy`stem. Vy`kory`stannya staty`sty`chny`x metodiv /V.V. Koval`chuk, L.V. Dolins`ka, A.M. Kly`menko. – Odesa: vy`davecz` Bukayev Vady`m Viktorovy`ch, 2011. – 102 s. [in Ukrainian].

(переклад на англ.зроблено особисто авторами статті)